ALLEGATIO THEOLOGICA PRO ILLA PROPOSITIONE:

DEVS ASSVMPSIT HOMINEM:

APVD ECCLESIAM, CONCILIA, ET PATRES frequentissima, in eorum obsequium, & obseruantiam debitam: præcipue magni Theologiæ, & Catholicæ Ecclesiæ Patris, Doctoris, Luminis, Columinis, Augustini, vtriusque Thomisticæ Scholæ Dominicanæ, & Iesuiticę Magistri obseruatissimi.

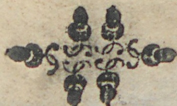
PROPOSITA ACADEMIIS, SCHOLIS, ET SCHOLASTICIS Theologis.

DICATA

Illustrissimo Domino D. Diego de Arce Reinoso, Episcopo quondam Placentino, Generali apud Castellę Regna Fidei Quæsitori, &c.

PER R. PATREM

Christophorum de Ortega è Societate Iesu, quondam in Prouincia Toletana publicum Theologiæ Scholasticæ Professorem, eiusdemque facultatis in eadē Præfectum, atque apud Regium Supremæ Inquisitionis Senatum à Theologicis censuris, minimum Maximi Præceptoris Augustini discipulum.

CVM LICENTIA.

Ex Typographia Toletana, apud *Franciscum Caluo*, Typographum Regis D. N. Anno 1617.

LICENCIA DE SV EMINENCIA.

DON Baltasar de Moscoso y Sandoual, por la gracia de Dios, y de la Santa Sede Apostolica Presbytero Cardenal de la santa Iglesia de Roma, del titulo de santa Cruz en Jerusalem, Arçobispo de Toledo, Primado de las Españas, Chãciller mayor de Castilla, del Consejo de Estado de su Magestad, &c. Por la presente damos licencia, por lo que nos toca, como Ordinario de este nuestro Arçobispado, al Padre Christoual de Ortega, de la Compañia de Iesus, para que pueda imprimir y publicar vn papel, que ha escrito intitulado: Allegatio Theologica, pro ea propositione: Deus assumpsit Hominem: atento que por nuestro mandado le ha visto, y examinado el muy R. P. Sebastian Izquierdo de la misma Compañia de Jesus, y dado su aprobacion. Dada en Toledo a once de Agosto de mil seyscientos y cinquenta y siete.

El Cardenal Sandoual.

Por mandado del Cardenal mi señor.
Ioan Isidro Pacheco.

FACVLTAS R.P. PROVINCIALIS.

FRANCISCVS de Cepeda Societatis Iesu in Prouincia Tolètana Præpositus Prouincialis, potestate ad id mihi facta à R. admodum Patre nostro Gosv vinno Nikel, Præposito Generali, facultatem facio, vt tractatus inscriptus: *Allegatio Theologica ad illam propositionem, Deus assumpsit hominem*, Auctore P. Christophoro de ortega, *Sā*cti Clemētino nostræ Societatis Theologo, & eiusdem Societatis grauium, Doctorumque hominum iudicio approbatus, typis mandetur. In quorum fidem has litteras manu nostra subscriptas, & sigillo nostro munitas dedimus Compluti in Collegio nostro, die vigessima secunda Iulij, anno millessimo sexcentessimo quinquagessimo septimo.

Franciscus de Cepeda.

PARRAPHVS PRIMVS.

NONNVLLA PRO DISPVTATIONIS LIBERTATE, ET EXPEDITIONE.

1 LOCVTIONIS, modique solum dicendi quæstio hæc inter Catholicos est, quibus planè contra Eutychem, & Nestorium conuenit Dei *Filium* naturam humanam physica ad se ipsum hypostatica vnione assumpsisse; ita, vt vtraque detur, & hominis, & Dei inconfusa natura, neque altera in alteram cōuersa perseueret; non autem assumpsisse humanam personam. Atque id quidem ritè, rectèque hac propositione: *Deus assumpsit humanitatem*, à Theologis explicatur. An vero itidem eadem Catholica veritas sermonis, & sensus proprietate, & rigore presixa etiam propositione: *Deus assumpsit hominem* vere prorsus, & citra erroris periculum explicetur? in quæstionem vocatur. In qua eo tandem litem totam deuolui necesse est: an scilicet ea propositione personæ humanæ à Filio Dei assumptio significetur sensu proprio, nec ne? Si enim sensu proprio humanæ personæ assumptio significetur, licet physicæ vnionis modo (quē tamē negabat Nestorius, qui solā affectiuā Dei, & hominis vnionem per excellentia gratiæ dona in Christo admittebat) seminestorianismus contra fidem catholicam admitteretur, quatenus duplex cū Nestorio persona in Christo admittatur. Cum autem propositionum proprius sensus, è propria vocum, quibus constant, significatione omnino pendeat; in vocis *Homo* significatum proprium Theologicum examinandum trahēda lis erit, an personam humanam de sese, vt putatur vulgo, vel saltem ex adiuncto verbo *assumpsit*? An naturam solum? An vtrunque significet?

2 Aduertendum est secundo, nos de hac propositione nudè, ac secūdum se sumpta præsentē quæstionem exagitare: nullis in ali-

aliter sentientes dicterijs, aut irrisionibus, nullis item particulis additis, quibus à sensus sui proprietate decidat, aut legentibus decidere videatur, siue in alium sensum possit à male animatis astu deflecti. Id quod notatum maximè velim, vt malè de ea propositione censentium præcipuis obiectionibus, & terriculamētis occurram; liberumq; eius examen, & discussionem proponā. Aiunt enim (& verè) iussu regij Senatus Inquisitionis Supremæ commētarium Ludouici Viues totum ca. 17. lib. 9. de Ciuit. Dei, iam pridem fuisse obliteratū, quod eam propositionē ibi à S. Augustino assertam defenderet: iussu item Toletani eiusdem Inquisitionis Tribunalis simili propositioni à Doct. Ioanne Martinez Primario Theologiæ Complutensis Magistro Professore, in suis libris de generatione asserte additum fuisse *caute lege*, quasi non admodum tuti, sed obnoxij errori sensus.

3 Cæterum in Ludouico Viues satis ad eam sententiam peccati esset, vt non illud solum, sed reliqua eius generis commentaria expungerentur. Animi scilicet elatio, quam id genus hominibus angustæ adeò, ac limitatæ facultatis comprehensio plerumq; facit; qua è Calepino solo grauiorum facultatum melius alijs difficultates dirimere præsumūt: id quod, si legibus, ne ab ipsis vsquā tentaretur, cautum foret, Erasmus tot hæresum oua, quæ post modū fouente, fauenteq; Diabolo huiusce sęculi nouatores excluserunt, minimè posuisset. Præterea Viues, Vazquio citando, nobisque ipsis testibus, sola Theologorū vniuersim, ac proinde Theologiæ scholasticæ irrisione eam propositionem ibi tuebatur: quo & illud, & pleraque similium irrisionum plena commentaria suspecta in fide fecit: quæ vt bonam omnem Theologiam Scholasticam progignit, ita ab ea solum viriliter defenditur, & conseruatur; quare meritò ea omnia abrasa ab eius commentarijs sunt.

4 Ioannes vero Martinez lib. 1. de gener. c. 5. q. 1 consect. 2. sub init. nudam eam propositionem non posuit, sed verbis hisce: *Verbum Dei, nedum humanitatem, sed hominem etiam assumpsisse*: Quo aliquid aliud præter humanitatem assumptum à verbo fuisse, ac proinde humanam personam, eius æmuli clamarunt; licet ex cōtextu toto de vocibus illum, non de rebus assumptis disputasse, docuisseque perspicuum doctis, & sinceris omnibus fuerit. Sed tamen indoctis, & ijs, qui cursim, ac sine contextus lectione, & penetratione in eum locum inciderent, ea nota præcauendum fuit, ne aberrarent. Ex quibus plane constat nihil contra eam pro-

posi-

positionem, quam hic examinamus, actum hucusque à Sancta Inquisitione fuisse; imo neque agi vspiam posse, quin, vt ait noster Vvadingo citandus, contra Ecclesiæ canos agatur.

5 Eius vero attentiori, distentiorique examini è debita Patribus (præcipuè Augustino Magno Theologię Parenti) Concilijs, & Ecclesiæ toti (vbi frequentissima est eius propositionis vsurpatio) obseruantia pro virili incubui, quod eam ab aliquibus non solum reijci viderim, sed accipi malè, erroris que, & heresis ab aliquo damnari: deceptis erroris nota, quam 1. part. quæst. 4. a 3. corp. non huic quidem propsitioni, sed primæ, quam Magister in 3. d. 6. refert, opinioni Angelicus Præceptor inussit. Quæ res adeò religionis nostræ stomachum mouit, vt in negatiuæ contradictoriæ censuras pronus, imo præceps etiam, calamus iret, ni Doctorū, quos vt Magistros suspecto, amore, & obseruantia teneretur. Idcirco hoc nostro singulari, improboque pro Patrum, & Conciliorum frequentissima locutione, labore contentus rei totius iudicium doctioribus permitto.

§ II.

Eius propositionis veritas in proprio Theologico sensu Augustini, & plurium Scholasticorum authoritate fulcitur.

1. NVllo proprio sensu Theologico eam propositionē, *Deus assumpsit hominem*, verā esse arbitrantur S. Tho. 1. p. q. 4. a 3. vbi Caietanus, & post ipsum Dominicani Thomistæ communiter; è nostra vero Iesuitica, & Thomistica Schola, Valentia 3, p. d. 1. q. 4. p. 2. sub init. Vazq. 1. t. 3. p. d. 35. c. 2. Soar. in eius articuli explicatione, Lugo d. 13. de Incarn. sect. 2. nu. 15. Bernal. d. 26. de Incarn. sect. 2. §. *Dico primo*; qui omnes communem Theologorum esse fatentur; imo eorum aliqui teste Vazquez c, 1. oppositam sententiam erroneam censent: nec defuit ex eis, qui post habita Patrum, ita frequentissimè loquentiū, vt mox videbimus, reuerētia, hæreticam appellarit, vt dixi. Forte quia tot Patres, & Concliia, ita loquentes non viderat: neque satis eorum in eis locutionibus intentum attenderat, vel saltem penetrauerat; neque oblatam ipsis, ita loquendi occasionem expenderat. Cæterum, licet horum sententia communior Theologis sit, eis tamen oppsita non sola magna Patrum, & Conciliorum

 au-

authoritate, sed & Scholasticorum fundata negari minimè potest. Atque in primis est expressa Magistri sentent. in 3. d. 2. c. *Assumpsit ergo*, ait, *audiendos non esse, qui eam propositionem negāt*, &. c. *si autem quæritur*, ait: *Verissimè, & absque vlla ambiguitate dicitur, quia ex quo Deus hominem assumpsit, totum assumpsit*: insuper d. 5. cap. *præterea inquiri*, versus medium ex Concilio Toletano 6. item, c. *nos autem*, circa medium, & cap. *hic à quibusdam*, c. *sed queritur*, itē d. 6. c. *ne autem*. & isti iuncto ca. *in hac ergo sententia*, distinct. 7. in 6. siquidem distinctione rem indecissam reliquit.

2 Pręter Magistrum in ea d. 6. citātur ab alijs (præsertim à nostro Vvadingo) S. Tho. eadē d. q. 1. a. 2. vbi paululū fauet ad 1. & ad 4. & a. 3. ad 4. vbi ait. *Propriè, & simpliciter hominem esse vnitum Deo*, & opusc. de exposit. Symboli Apost. §. 5. *qui conceptus est*, sub init. vbi ait: *Homo, cui coniunctum est verbum Dei, & c.* & sub med. *Destruitur etiam error Nestorij, qui dixit Filium Dei vnitum esse homini per inhabitationem, sed hoc est falsum, quia tunc non esset homo, sed in homine*. Ricard. in 3. d. 6. a. 1. q. 2. Dyonſ. Carthuſ. d. 5. q. 4. alios referens; insuper S. Tho. ad Annibald. d. 2. q. 2. Guillielm. de Rub. d. 5. q. 1. & 2. (vbi citat Maiorem, & Aureolum d. 23.) Hugo Victorin. t. 3. tract. 1. sum. ca. 15. Henricus quodlib. 1. q. 2. Alenſ. 3. p. q. 6. m. 1. quos sequitur ipse Vvadingo d. 4. de Incarnat. Streuuus quidem ille, & controuersiarum, & Theologiæ Scholasticæ Scriptor, & Professor. His adde Doctorem Ioannem Martinez, Primarium, vt dixi Theologiæ Complutensis professorem, & nostrum Ioannem Martinez de Ripalda summæ eruditionis, & dexteritatis Theologicæ ętatis nostrę virum (vt docta, & subtilia eius scripta testantur) qui in eius propositionis defensionem decē circiter retro annos libellum doctum ingeniosumque, & tanto, vt audio, authore dignum composuit, & Magistrum Ouiedo Augustinianum, Primarium Theologiæ, in Academia Salmantina Professorem, erudito etiam manuscripto, quos tamen videre non potui.

3 Aliquorum excitatis Doctorum authoritas sola (nedum omnium) nobis, & cordato cuiuis Theologo satis fore videbitur, vt omni apud Scholasticos, vel duriuscula nota immunem, veriq; & proprij Theologici sensus eam propositionem ęstimemus; quā (pręter S. Tho. qui vtrique fauet parti) tot Scholastici, Doctores, ex instituto examinantes veram, proprijque sensus iudicarunt. Pręsertim nostri Vvadingo, & Ripalda insignes adeò (nemine dubitante) Theologi, qui omnibus aduersariorum fundamentis visis,

ſis, atque perpenſis eam nuperrime tutati ſunt. Sed me ſanè iudi-
ce ad proprij, ac veri eius propoſitionis ſenſus confirmationem
eorum etiam authoritas ſuperfluit. Video enim illam tot Patrum
& Conciliorum incarnationis fidem contra Neſtorianos profi-
tentium, teſtimonijs, totque indubitatis Theologicis principijs
innixam, vt, etiam ſi reliqua abeſſent, contradicere non auderem.
Hoc vero ꝗ. ſolius Auguſtini teſtimonia, nec omnia dabo; re-
liquorum Patrum inſequẽtibus. Et primò, quę ex ipſo recitat Ma-
giſter in 3. d. 6. à med. ex cap. 3. de gratia noui teſtamenti: *Sicut
non augetur numerus perſonarum, cum caro accedit, animæ, vt ſit vnus
homo; ſic non augetur numerus perſonarum, cum homo accedit verbo* (ſeu
quod idem eſt, aſſumitur à verbo) *vt ſit vnus Chriſtus*, q. 73. ex lib.
83. quæſtionum, id ad Philip. 2. *& habitu inuentus, vt homo*, expli-
cans, poſt aptiorem explicationem, quartam ait: *In ſimilitudinem
hominum factus eſt ipſe ſuſceptor verum hominem ſuſcipiendo. Habitu
inuentus eſt, vt homo; ideſt habendo* (ſiue ſuſcipiendo) *hominem inuen-
tus eſt, vt homo*: Et poſt pauca: *Habitu factus eſt homo, cum indutus eſt
hominem, quem ſibi vniens, &c.* ac ſtatim ferè: *Non ergo oportet intelli-
gi mutatum eſſe verbum ſuſceptione hominis: ſicut nec membra veſte mu-
tantur induta: quamuis illa ſuſceptio ineffabiliter ſuſceptum ſuſcipienti
copularet*, lib. 2. contra Maximin. cap. 11. *viſibilis in homine appa-
ruit, quem de fœmina ſuſcipere dignatus eſt*: atque illico ſubdit: *Nos
Chriſtum verum hominem ſuſcepiſſe credimus.*

4 Hæc apud Magiſtrum ibi, & alia d. 2. eiuſdem lib. ſentent.
inſuper tract. ſuper Pſalm. ad Pſalm. 63. verſ. 2. *Protegente carnem
ſuam in ipſo filio, & homine, quem gerebat*, ex quo Eccleſia, Fer. 6. Mai,
hed. lect. 4. Matutin. & ſerm. 13. de temp. ſub init. *Ad hoc enim
Deus hominem ſuſcepit*: ſub med. *Nec horruit Deus hominem induere*:
tract. 28. in Ioann. *Manens Deus accepit hominem, qui fecit hominem*:
ex quo etiam Eccleſia, Fer. 3. poſt Domin. Paſsionis, lect. 1. Ma-
tutin. De agone Chriſtiano, cap. 11. init. *Non poterat aliter ſapientia
Dei homines liberare, niſi ſuſciperet hominem*: circa med. *Non enim intel
ligunt, quid ſit æternitas Dei, quæ hominem aſſumpſit*: & inferius: *Itaque
filius Dei hominem aſſumpſit*: poſt med. *Nolite timere contumelias, &c.
quia, ſi nocerent homini, non ea pateretur homo, quem ſuſcepit filius Dei.* c.
18. init. *Nec eos audiamus, qui non verum hominem ſuſcepiſſe filium Dei,
&c.* & verſus finem: *Si ergo viſibilia munda viſibilibus immundis con-
tingi poſſunt, & non inquinari, quantò magis inuiſibilis, & incommutabi-
lis veritas per ſpiritum animam, & per animam corpus ſuſcipiens toto ho*

mine assumpto ab omnibus eum infirmitatibus, nulla sua contaminatione liberauit? c. 19 *Nec eos audiamus, qui Trinitatem quidem in vna æterna substantia confitentur; sed hominem ipsum, qui temporali dispensatione susceptus est, audent, &c.* c. 20. *Nec eos audiamus, qui sic dicunt ab illa æterna sapientia susceptum esse hominem, qui de Virgine natus est, quomodo, & alij homines,* & in eod. c. repetit eam propositionem, De præ dest. sanct, c. 15. init. *Respondeatur quæso ille homo, vt à verbo Patri co æterno in vnitatem personæ assumptus:* & med. *Ipsa est illa ineffabiliter facta hominis à Deo verbo susceptio singularis, vt filius Dei, & filius hominis simul: & filius hominis propter susceptum hominem; & filius Dei propter suscipientem Deum veraciter. & propriè diceretur.*

5 Audiatur etiam epist. 66. fine: *Homo enim assumptus est à Deo* item præfat. enarrat. 2. in Psalm. 29. longe à princ. *Fortè putet quispiam vestrum fratres, quia homo ille susceptus à sapientia Dei,* infra: *Dixerunt hominē illū, quē suscepit verbū cū verbū caro factū est, non habuisse mentem humanam:* Libris autem de ciuit. Dei adeò frequens ea propositio, vel formalis, vel æquiualēs apud Agustinum est, vt ex pluribus pauca solum adnotare animus in præsentiarū sit, lib. 9. c. 17. *Incontaminabilis Deus, absit, vt contaminationem timeret ex homine, quo indutus est,* cap. 21. *Vt hominem, quem gerebat, ad nostræ iminationis temperaret exemplum,* lib. 10. c. 22. sub init. *In eius ergo nomine vincitur, qui hominem assumpsit,* & longè à med. *Gratia Dei non potuit gratius commendari, quam, vt ipse vnicus Dei filius in se incommutabiliter manens indueret hominem,* lib. 13. de Trin. c, 18. *Poterat vtique Deus hominem aliunde suscipere, in quo esset mediator Dei, & hominum, sed melius iudicauit, vt de ipso, quod victum fuerat, genere assumeret hominem, per quem generis humani vinceret inimicum,* lib. 1. serm. in monte, cap. 13. *Sicut in ipso homine, quem portabat Dominus ostendit:* quem recitat Toletana Ecclesia in Octaua S. Ildephonsi lect. 7 Denique sacris Baptismi aquis abluēdus meditato illo cum Ambrosio cantico: *Te Deum laudamus*; tum, vt gratias Deo agerent, tum, vt fidem profiterentur, ait: *Tu ad liberandum suscepturus hominem non horruisti Virginis vterum.* Nec solidè quis respondeat, illud *Suscepturus* regere *vterum*, non *hominem*; vt sensus sit: *Suscepturus vterum Virginis ad liberandum hominem, non horruisti.* tū quia vterus Deum suscepit propriè, non autem à Deo susceptus est; tum quia earum vocum quęuis à verbo vicino capaci regenda est, vt æquiuocatio vitaretur, tunc cordatè vitanda: tum quia ita regi Ecclesiæ consensus suadet: tum quia inde Augustinus toties

ab

ab ipso repetitam propositionem vsurpare cœpit, vt recitata testimonia suadent, pluraque alia à nobis recitanda, ni præmultitudine pigritiam calamo, tædiumque animo ingenerarent. Videatur idem Augustin. t.9. lib. de symbolo ad cathecum. 2. c.5. c.7. c.8. c.9. c.10. & c.12. & t.3. lib. de fide, & symbolo. c. 4. quorum singulis non semel eandem propositionem vsurpat, atque vniuersim quoties de Incarnationis Mysterio disceptat.

§ III.

Proprius, verusque Theologicus sensus eiusdem propositionis aliorum Patrum testimonijs illustratur.

1 TAmetsi magni Patris, & Doctoris, & plane bonæ Theologiæ Parentis Augustini innumera penè hæc, & alia testimonia contra hæreticos Nestorianos serió, & districtè disputantis satis verum, propriumque eius propositionis sensum absque vlla Nestorianismi (quam aduersarij metunt) suspicione suadere videantur; aliorum tamen etiam, & cōtra Nestorianos pro Incarnationis fide pugnantium (à quorum proinde errore proprietate sermonis debebant abscedere) & ita loquentium testimonia subijcienda hic sunt. Vtque Nestorio vetustiorem Boetium lib. de duabus naturis ita loquentem: *Homo à Deo fuit assumptus, & Deus homine vestitus*, & infra: *Hominem saluauit, quem assumpsit*, & Ambrosium in recitato cantico: *Te Deum laudamus*, Augustino consentientem ommittam: Leo Magnus epist. ad Iulianum audiendus in primis erit: *Dei*, inquit, *verbum suscepit hominem*: ac rursus: *Verus homo vnitus est Deo*; & serm. 4. de Epiphan. recitatus ab Ecclesia in eius festi Domin. lect. 5. fine, ita habet: *Credendam esse humanitatem Dei, qua nouissimis diebus vnitus est homini*, & serm. 2. de Ascens. *Propriè tamen illius temporis* (passionis) *actio ad demonstrandum suscepti hominis pertinuit veritatem*: ex quo Ecclesia, Fer. 6. infra oct. Ascens. lect. 4. S. Maximus hom. 2, de Pentec. circa med. *Prædam enim quodammodo sustulit, cum hominem: quem suscepit, inferni, raptum faucibus portauit ad cœlum*: Ex quo Ecclesia, Fer. 3. octau. Ascens. lection. 5. consonat sibi Maximus hom. 1. de Epiph.

2 Gelasius Cyzicenus lib.1.de duabus naturis, qui sub nomine Gelasij Papæ extat, t.4. Biblioth. Patr. non admodum recentis, triũ sequentium Patrum testimonijs consentit, eisque inter alia duarum naturarum in eadem Christi persona veritatem contra Eutychianos, & Nestorianos confirmat. Eustathius Episc. Anthioc. cõtra Arrian. *ipsa veritate totũ hominẽ indutus est Deus perfectè assumens*, & infra: *Homo autem Deum ferens*, Eusebius Episcop. Palestinens. *Ascendens in hominem, quem assumpsit*, & rursus: *Quãdo verbum incarnatum eum, qui ex semine Dauid, est, assumpsit, atque deificat*. Athan. Alexandrinus contra Arrianos: *Propter hominem Saluatoris nostri, quem propter nos indutus est, &c.* & iterũ: *Ex Maria, &c, hominem, quẽ assumpsit*. Repetit lib. 3. de assumptione hominis idẽtidem Naciancenus epistol. ad Celedonium recitatus Synodo Calcedonensi inter alia Patrum testimonia pro duabus Christi naturis, ita habet: *Et hominem assumptum pro nostra salute*.

3 Hilarius lib. 11, de Trinit. *Vnum tamen, eundemque* (Christum) *non Dei defectione, sed hominis aßumptione profitemur*. Fulgentius lib. 3. ad Trasimundum, ca. 12, & rursus cap. 13. *Hominem susceptum meritò Deum dicimus, quia susceptus est*. S. Ildephonsus de Virginit. Mariæ, c. 6. Deum factum, eiteque hominem, ait: *Non diminutione Deitatis, &c. Sed aßumptione carnis, & participatione hominis*: Ex quo Ecclesia in Descensione Virginis, lect. 7. & ca. 3. eiusdem lib. de Virginit. Marię: *Propter assumptionem hominis Dei administratrix est*: Et inferius: *Tantæ gloriæ, & dignitatis, est Virginis filius, vt sit in assumpto homine Deus*. Itidem S. Ignat. Martyr, eiusque Paraphrastes loquuntur. Cyril. Alexand. 10. thes. c. 4. sub init. *Quando igitur natura ipse Deus homine assumpto frater factus est n. ster*. Libris item apologeticis pro anathematismis synodi Alexandrinæ aduersus obiectiones Orientalium, & Theodoreti ad Euoptium in defensione anathematismi 8. vt veram sępè eandem propositionem supponit, ac defendit. Damascen. 3. fidei, cap. 20. *Hominem totum, atque omnia, quæ hominis natura fert, suscepit* (Deus verbum) *peccato dumtaxat excepto*. S. Vigilius Mart. Episcop. Trident. lib. 1. contra Eutychetem, t. 4. Bibliot. Patr. *Aduerte per singula suscepti hominis dispensationem, &c.* Glossa interlin. ad id 2. Genes. *Faciamus ei adiutorium simile sibi*, ait: *quia in homine suscepto Ecclesia copulata est Deo*. Petrus Chrysolog. serm. 143. solita emphasi, ait: *Ipse hominem mulieris resumpsit ex vtero*. Epiphan. in anchorato circa finem, & Rupert. in cap. 1. Ioan. *Totum hominem assumpsit*. S. Bern. serm. 2. Pen-

te-

tecost. de Christi coelos ascendentis triumpho: *Cœlos inuectus susceptum in vnitatem suæ personæ hominem, &c.*

4 Anselm. lib. de excellent. Virginis Mariæ: *Ex qua hominem in suæ personæ vnitatem ineffabili fuerat operatione suscepturus*: & lib. de Incarnat. c. 4. lit. C. *qui rectè suscipit eius incarnationem, credit eum nõ assumpsisse hominem in vnitatem naturæ, sed in vnitatem personæ*: Et lit. D. *Cur autem Deus magis assumpsit hominem in vnitatem personæ filij, quam in vnitatem alicuius aliarum personarum, &c.* Et circa finem: *Si hominem erat assumpturus, venturus erat ad pugnandum contra diabolum*: fine verò: *Suscepit autem in vnitatem personæ hominem, vt dictum est.* Eandemque propositionem à Nestorianismo, quem in ea timere aliquis posset, instructa efficaciter obiectione, eiusque docta, & acuta solutione pro virili defendit toto c. 5. discursu Theologico, & verbis aureis, quæ §. 4. ex ipso recitabimus. Ait verò eo cap. 5. post med. *Eadem est verbi, & assumpti hominis persona*: ac versus finem: *Eandem habet cum assumpto homine proprietatum collectionem.* Quantum vero concors hæc, & frequens tot Patrum locutio fundamenti in scriptura habeat, satis cõstat ex Paulo ad Hæbræos 2. vers. 16. quem hactenus ad rem hanc nemo Theologorum expendit; vbi Dei in homines præ Angelis in Mysterio hoc misericordiam, ita scribit: *Nusquam Angelos aprehendit, sed semen Abrahæ aprehendit* Vbi naturæ angelicæ possibilem Deo vnionis hypostaticæ beneficio aprehensionem nomine concreto *Angeli* rectè explicari supponit, ac docet: de inde ni periphrasi illa *semen Abrahæ* Myterium peractum explicaret, voce *hominem*, seu *homines*, quæ voci *Angeli* respondet, explicare deberet. Datis Patribus plures duobus millibus Patres alios adde, qui iam recitandis Concilijs adfuerunt; siquidem Calcedonensi eorum vni septingenti circiter interfuere.

§. IV.

Firmiora adhuc Conciliorum pro eadem propositione fulcra.

1 TAM appertasunt Conciliorum, & Pontificum contra Nestorium, eiusque semina, & consectarios errores definientium, & fidem catholicam profitentium pro ea propositione testimonia, vt mirum mihi fuerit (an alijs etiam futurũ de inceps sit?) in ea propriũ, verũ Theologicum sensum

 sum

sum sapientes, & catholicos Doctores aliquos negasse, sensumq; Nestorianum timuisse. Audiamus Patres Cocilij Toletani 1. ita fidem Mysterij Incarnationis confitentes in profess. fidei: *Credimus filium Dei ex vtero Virginis assumpsisse hominem.* Deinde Concilium Toletan. 6. c. 1 *Cum tota Trinitas operata sit formationem suscepcepti hominis, &c. Solus tamen filius accepit hominem in singularitatem personæ.* Concilium Toletan. 11. confess. fidei: *Credimus personam filij verum hominem assumpsisse de Maria Virgiue.* Concil. Francofort contra errorem Felicis, & Elipandi, vel Nestorianum, vel eius consectarium, epistol. ad Episc. Hispaniæ, confirmata ab Alexandro Papa: *Perfectum hominem assumpsit:* idemque Alexander alia sua ad eosdem epist. *Hominem, quem assumpsit.* Concil. Romanum sub Felice Papa formula fidei, Petro Patriarc. Antioc. Missa ait: *Quod Verbum caro factum est assumpto homine.* Concil. Lateran. sub Martino Papa 1. capit. de duabus Christi voluntatibus, hęc Athanasij contra Apollinarem verba refert, & laudat: *Diuinitas ergo filij est, quæ ponit, & accipit animam hominis, quem indutus est, perfectum enim hominem assumpsit.* Atque ex eiusdem Athanasij symbolo à Cōcilijs, & Ecclesia tota iam pridem recepto ita Ecclesia Dominicis singulis ad primæ finem recitat: *Sicut anima rationalis, & caro vnus est homo, ita Deus, & homo vnus est Christus:* vbi vnitus homini Deus æquè, atque animæ vnita sit caro cum Athanasio Ecclesia fatetur. Concil. Alexandr. epist. ad Nestor. 10. inter epistolas Cyrilli anathematismo 8. *Si quis audet dicere assumptum hominem coadorandum, & conglorificandum cum Deo verbo, vt alterū cum altero, & non magis vna adoratione colit Emanuelem, & vnam ei glorificationem adaptat, secundum quod verbum caro factum est, anathema sit.* Vbi assumptus a Deo homo supponitur, ac proinde, & Deum hominem assumpsisse.

2 Adde idem Concil. epist. ad Clerum, & populum Constantinopol. 11. intet epistolas Cyrilli, post medium: vbi ex sententia sua, & antiquorum Patrum, Sacerdotum, & Patriarcharum Constantinopolitanorum hæc scribit: *Prædicarunt autem apud vos non duos Christos, sed vnum eundem ipsum Deum verbum, & hominem secūdum carnem, & ex muliere, non tenui quadam coniunctione* (affectiua) *& tanquam sola dignitatum æqualitate* (vt Nestorius aiebat) sed physica vnione *Coniunctum Deo hominem.* Habet autem Conciliū hoc authoritatem Celestini Papæ, qui illud laudauit, probauitque, vt constat ex eius epist. ad Cyril. eius Concilij præsidem, præcipuum

Ne-

Nestorij impugnatorem, fideique contra illum acerrimum propugnatorem. Est autem ea epistola 12. inter epistolas Cyrilli. Habet insuper authoritatem Conciliorum Calcedonensis, & Ephesini, à quibus epistola cum suis anathematismis recepta, & approbata est. Cum autem in Concilio Lateran. sub Martino 1. consult. 5. can. 7. quinque Concilia generalia (in quibus Lateranense ipsum, Calcedonense, & Ephesinum numerantur) eorumque dogmata ad apices vsque tenenda, credendaque esse definiatur, fieri profectò nequit, vt ea propositio anathematismo illo 8. contenta proprium, verum, & Theologicum sensum, in quo catholicè admittenda sit, non contineat: Nestorianismo sanè, quem Patres, & Concilia recitata per illam propulsabant, oppositum. Quo circa eorum Doctorum pietas, qui piè Patres, cum ita loquuntur, intelligendos, & interpretandos aiebant, cum laude quidem, videtur reijcienda. Pia enim locutionis Patrum interpretatio in eas solum propositiones Patrum cadit, quę aliud agentibus, vel semel, aut iterum vni, vel alteri ex Patribus exciderunt; non autē in eas, quæ à tot, tantisque Patribus, & Concilijs seriò, & districtè de fide Mysterij alicuius contra Hæreticos in materia earum propositionum ab errantes (vt in præsenti accidit) disputantibus, ac definientibus frequenter, & constanter vsurpantur. Tunc enim, vel propio illos rigido, & Theologico sensu (vt hactenus contēditur) vel ignoranter, & imprndenter (quod impium planè est) loquutos fateri necesse est.

3 Viderunt quidē de lemmatis huius difficultatem, qui improprium eius sensum absolutè docent. Id circo aliquorum testimoniorum vrgentiorum legitimum sensum in aduersum alium detorquere conantur, cęterorum vero pondus pauculis alijs aduersis, nec satis (meo, & aliorum iudicio) firmis, rependere. Atque in primis illud ex anathemrtismo 8. ita detorquent, vt illud *anathema sit*, supra initium eius anathematismi: *Siquis audeat dicere assumptum hominem*, seorsim etiam cadat. Nec vident illud *assumptum hominem* esse propositionis damnatę scilicet, *coadorandum, & conglorificandum cum Deo verbo, vt alterum cum altero*, nudum subiectum, quod ea damnatio supponit, ac proinde fatetur: videant id ex adiuncta saltem aduersatiua anathematis, *& non potius vna adoratione, &c.* Opponunt insuper Felicis Papæ, Cyrilli Alexandrini, & Ioannis Maxentij testimonia, quibus tamen nihil probari noster Vazquez, qui pro illis ea in re stat, apertè demonstrat citato

c.2.nosque statim clarius, si fieri potest, ostendimus. Nunc autem generatim respondeo; primum (quod specialibus cuiuscumque solutionibus valide adstipulatur) miraculi instar fore prefatos Patres expressos eius propositionis, & scriptis suis, & Concilijs, quibus adfuerunt, consenseruntq; (fuit enim etiam Maxentius Concilij Francofortdiensis per recens obiectantem nostrum Bernalē præcipuus Pater) assertores, cum fidei huius Mystrij seriò, & ex instituto causa agebatur, eam sibimet contradicētes absolutè negasse. Secundo respondeo generatim eorum omnium testimonia trunca, & decurtata ab aduersarijs opponi: quę tamen, si integrè recitentur, & propositioni non obsunt; imo quandoque suffragantur.

4 Primum est Cyrilli lib. ad Euoptiū pro anathematismis in defensione octaui: *Non* (inquit) *hominem assumptum esse dicimus à Deo verbo*; sed legantur sequentia, *& copulatum illi secundum habitudinem quandā, quæ extrinsecus intelligatur*: hunc ergo modum Nestorianum assumptionis extrinsecæ, & affectiuę solum, quę à persona vna ad aliam est, negat, non autem physicæ vnionis, & coniunctionis in persona eadem, vt in Christo fuit, quaque, vt statim subdit: *Hominem eum factum esse dicimus*, subdit autē: *Et ob hāc causam excidisse à pietate dogmatum eos, qui audent dicere assumptum hominem adoradū ū cū filio, & Deo, vt alterū cū altero*: ecce assumptū hominem à Deo esse supponit in subiecto propositionis, quam damnat, quia de eo dicebatur *coadorandum cum Deo, vt alterum cum altero*: Quare, & hic locus, sicut anathematismus pro ea propositione facit; quod si eam negaret, non esset eius anathematismi defensio, sed impugnatio, & contradictio. Eundem explicatum apertum habet testimonium Felicis Papæ relatum à S. Tho. argum. sed contra citati a.3.1.p. receptumque, & recitatum à Synodo Calcedonensi act.1.c.8. *Ipse* (Iesus Christus) *est æternus Dei filius, & nō homo à Deo susceptus*; sed pergant vlterius, *vt esset alter præter ipsum*: quod si vlterius adhuc progrediantur assertam à Felice videbunt propositionem, quam impugnāt. *Neque enim* (adnectit) *hominem assumpsit Dei filius, vt esset alter præter ipsum*: ergo admittit assumptum esse hominem à Dei filio, vt esset non alter, sed idem cum ipso: ex vulgata iuris: regula exceptio firmat regulam in contrarium. Sic qui dicat alteri. *Nō dedi tibi gladium meum, vt proximum interficeres*: Hispane vè: *No te di mi dinero, para que lo jugasses*: Asserit suum gladium & pecuniam, licet nō ad eos fines, & effectus dedisse. Mitto alia,

quę

quæ ex Felice recitat Vazquez, ad huius siquidem interpretationis confirmationem videntur superflua plura.

5 Ioannis Maxentij locus ex t. 4. Biblio t. Patr. dialogo contra Nestorian. longè ante finem est. *Ego* (inquit catholicus interlocutor) *à Deo susceptum hominem dicere non audeo; sed Deum sine diminutione diuinitatis factum hominem fateor; ne si susceptum à Deo hominem dixero, duas videar in filio Dei prædicare personas.* Mitto Ioannem Maxentium priuatum Doctorem esse, atque circa Incarnationis veritatem Eutychianę hæresis ab aliquibus insimulatum, vt Belarminus lib. de Scriptoribus Ecclesiast. obseruat, nosque ex alijs obseruauimus: eaque adhuc suspicione se mota, eum, vt obiectantes volunt, præcipuum admittimus Concilij Francofor. Doctorem extitisse: vbi, vt vidimus ea propositio affirmatiua inter cęteras incarnationis dogmaticas posita est. Eligant obiectantes, an dialogus ille ante, vel post Concilum fuerit à Maxentio compositus? Si ante: Metum eius propositionis ex tercentorum Patrum, qui ei Concilio adfuerunt, suffragijs, & authoritate deposuit, vt cum eis pro ea suffragium, audacter, & sentētiam ferret. Si vero conscriptus postea dialogus fuit, quo pacto propositionem tot Patrum, & sua etiā sententia verā, asserere timeret? Legantur sequentia, vbi metus causam interlocutoris nomine aperuit: *Quia*, inquit, *susceptor sanctorum, atque fidelium Dominus dicitur* hoc est; quia suscipere aliena supposita exemplis datis *Deus* dicitur; atque ideo Nestoriani, tunc iam eam propositionem astu hæretico à proprio sensu ad prauum suum, & erroneum detorquebant, vt infra idem catholicus interlocutor ait, testimonio à nobis contra vnicum, proprium eius propositionis sensum obijciendo. Idcirco post verba proxima alia, quæ obijci hic solēt, subdit: *Melius ergo est susceptam à Deo naturam humanam, quam susceptum hominem dicere*: Sed si illud propriè melius est huius comparatione; & hoc vtique bonum est. Sed certè *melius* dixit non quidem sensus proprietate, sed astutia, & fraude Nestorianorum attenta.

§. V.

Fundamenta, quæ vnicum verum Thologicum, imò dogmaticum eius propositionis sensum esse suadent expenduntur.

1 HActenus eam propositionem veram, & propriam Theologicam esse Patrum, & Conciliorum authoritate recitatis testimonijs, & perpensis fundatum est. Iam vero, & profundiori earūdem, & aliarum, authoritatum ponderatione, & rationibus theologicis à priori, vnicum eius propositionis, & Thologicum sensum esse: *Deus assumpsit humanitatem*, præsentis certaminis, non opus quidem, vt dicitur, & labor, sed facile negotium lectori fortasse videatur. Fundamentum primum ex datis testimonijs, & occasione, qua ea Patres, & Concilia scripsere, petendum est. Vt enim diximus §.3.nu.5.ea, cum Nestorius, eiusq; genimina ab eis ex instituto impugnabantur, fidēque Mysterij Incarnationis expugnato eius errore profitebantur, atque chatolicis profitendū proponebant, probata, scriptaq; sunt: ergo nullo proprio sui sensu eiusmodi propositio significabat personam, sed propio, & vnico significabat naturam. Probatur consequentia. Etenim, si illum aliūsensum, quo figuificaretur personæ humanæ assumptio, proprium haberet, Nestorius, & sequazes eam eo seusu retento admitterent, facileque fideles decipi ab eis possent: quo neque horum sinceræ fidei à Patribus, Concilijs, & Spiritu Sancto, tunc eis assistente, cautum, neque hereticorum astui, & malitiæ præcautum satis foret: id quod sine Patrum, & Conciliorum iniuria, atque in Spirictum Santum blasphemia admitti non potest.

2 Ad hæc, si proprius etiam is sensus propositionis illius esset, propositam sibi à Concilio Alexandrino anathematismo 8. Nestorius non respueret, vt respuit, sed obuijs vlnis amplexaretur: quod si ob adiuncta alia anathematismum non admisit, in eo saltem catholicis cum eius dogmate conuenire clamaret, & reliqua anathematismi cum eo primo non constare (vt verè proprio illo sensu admisso non constarent) insultasset. Insuper Theodoretus adeò de Nestorianismo suspectus, vt in Concilio Calcedonensi pri-

primum inter catholicos Patres fuerit admissus (teste Bellarmino de Scriptorib. Ecclesiast.) quique proinde verba, & apices anathematismi 8. & reliquorum carpsit, vt cõstat ex lib. Cyrilli ad Euoptium, æquiuoco sensu, imo Nestoriano (tunc fortè suo) locutos Cyrillum, & Alexandrinę Synodi Patres minime reticeret. Denique vnici huius propositionis sensus argumentum est apud Patres omnes; quod cap. 2. citato Vazquez obseruat; à nemine, scilicet antiquorũ Patrum eiusmodi propositioni adeò tunc frequẽti, & visitatæ in Ecclesia Dei fuisse reclamatũ: esset autem procul dubio reclamatum, atque explicatio sensus proprij catholici, quo ab alio proprio Nestoriano propositio illa secerneretur, ab aliquibus saltem Patribus petita, ne fidelem populum Nestoriano errori obnoxium relinquerent.

3 Secundum fundamentum est ab authotitate Augustini, (quam me in ipso legisse, & transcripsisse recordor: licet memoria, vbi eius operum legerim, exciderit) ita loquentis. *Hæreticum est negare Deum assumpsisset hominẽ*: Cui simile est illud, quod ex Augustino eodem in expositione symboli refert Magister in 3. d. 5. cap. vlt. med. *Siquis dixerit, atque crediderit hominem Iesum Christum à filio Dei assumptum non fuiße, anathema sit.* Vbi illud *Iesum Christum* appositiuè dictum, intelligendum est, ac si diceret, hominẽ, qui Iesus Christus est, siue qui assumptione ipsa assũptus homo, & Iesus Christus factus est; alioqui Iesus Christus, seu homo assumptus, vt assumptus iam, & vnitus in facto esse, & cum persona verbi assumentis, siue vt hic homo terminus assumptus, siue assumptionis à verbo assumente non est, vt ex Anselmo infra recitando cõstabit. Ex his autem locis ita ad institutum præsens arguitur: Propositio negatiua contradictoria propositionis affirmatiuæ æquiuocæ, ac duplicis proprij sensus, & alterius quidẽ erronei (vt admisso altero huius propositionis *Deus assumpsit hominem*, sensu proprio, Deus assumpsit personam humanam, propositio affirmatiua erit) nequit absolute, & sine sensus distinctione, & explicatione, tanquam hæretica damnari: atqui *Deus non assumpsit hominem*, & contradictoria, & negatiua huius *Deus assumpsit hominẽ* est, & absolutè, ac sine sensus distinctione vlla ab Augustino damnatur: ergo quia affimatiua vnici solius sensus, & dogmatici est, scilicet *assumpsit humanitatem*, nec habet alium, scilicet *aßumpsit personam humanam*.

4 Sed quoniam librum de expositione symboli sub eo titulo

 in

In Augustino non inueni: ne fortè aliquis memoriæ nostræ, & Magistri relationi minus fidat, propositiones ex Augustino recitatas certis alijs locis à me perlectis æquiualenter ab Augustino dictas audiat. Etenim serm. 13. de temp. exorditur. *Natiuitatem Domini Nostri Iesu Christi secundum carnem, ita Euangelista apertissimè demonstrans ait, vt ostenderet eum ex Spiritu Sancto, & Maria Virgene natum, propter hæreticorum astutiam, qui negant Deum hominem suscipisse*; id autem solum hæreticorum proprium censetur, quod hæresis est, eosque hæreticos facit; quare, & Augustini tandem ea propositio censetur, qua hæreticum dicitur negare Deum assumpsisse hominem. Nec refert sermones illos de tempore non ab omnibus Augustinianos reputari. Ij enim, & pauculi Doctores sunt, & de illorum sermonum legitima Augustiniana origine sine vllo fundamẽto addubitarunt: id circo editione sua Louanienses ex corpore sermonum de tempore certo Augustinianorum, in indculum aliorum, quos cum fundamento Augustini non esse, post acuratū examen iudicarunt, nō reiecerunt: quo plures alios ex centonibus aliorum operum Augustini omnino compositos relegarunt: eo solū nomine, quod sub eo titulo, & contextu cōtinuo scripti ab Augustino non fuere.

5 Et certe sermones 128. de tẽpore, qui in corpore eius operis (licet non addito in titulis Augustini nomine) à Lovaniensibus editi fuere, diligentissimus, atque eruditissimus, non solùm Scriprorum Ecclesiaticorum, sed, & operum cuiusque examinator, atque, vt sic dicā, cribrator Bellarminus noster legitimos esse Augustini fœtus ex doctrinæ dignitate, & indiculo Posidij, & Bedæ commemoratione iudicauit obseruat. vltim. circa opera, t. 10. S. Augustini: decimus tertius autem sermo iste ex illis 128 est: sed quid plura pro hac Augustini mente circa dogmaticam, certāque eius propositionis: *Deus assumpsit hominem*, absolutè dictæ fidei veritatem, quare, & vnicum, proprium, & dogmaticum sensum, qui hoc §. fundatur? t. 3. lib. de fide, & symbolo, cap. 4. sub med. ita scribit: *Siquis tenuerit catholicam fidem, vt totum hominem credat esse susceptum (id est corpus, &c. Satis contra illos* (hæreticos scilicet, quos multis modis huic Mysterio insidiari prædixerat) *munitus est*. Non esset autem ea propositio absolutè fides catholica, si proprio aliquo sensu significaret assumptam esse personam: nec satis fide munitus ille esset contra errores omnes circa hoc Mysterium, sed Nestoriano prorsus expositus.

§. 6.

§ VI.

Pro eadem propositione efficax ratio Thelogica.

1 TErtium fundamentum veri, vnici, proprij eius propositionis sensus prædicti, & adeò frequentis eius apud Patres, & Concilia vsuspaionis, & censuræ tã eius, quã cõtradictoriæ negatiuæ ab Augustino nuper datæ Theologicũ est: quia vox *homo*, secũdũ se, ac de se nullaten⁹ significat personam, sed naturã: Ergo *Deus assumpsit hominem*, solum significat, *Deus aßumpsit humanitatem*: quæ est de fide propositio, eiusque cõtradictoria hæretica. Antecedens tripliciter probari Theologicè potest. Primo ex Patrum, & Conciliorum authoritate. Leontius Bizantinus hypotesi 27. apud Henricum Canisium, t. 4. antiquæ lectionis *Communiter ab omnibus concessum est, nomen hominis significare naturã; Petri autẽ personã*, Damas. 3. fid, ita c. 4. inchoat *Quod aliud sit essentia* (quæ Patrum, Concilior. & Theologorũ phrasi idẽ atq; natura, est) *aliud hyposthasis sæpe numero à nobis dictũ est: quodq; essentia communem speciem, ac personas eiusdem speciei complectẽtem significet, vt Deus, homo*. Iustinianus Imperator edicto fidei approbato à Vigilio Papa, ita vniuersim de omi voce prædicatum commune substantiale, ac non indiuiduum, specialem, singularem, propriã subtantiam significante tãquam dogma Patrum docet. *Omnes Patres cõstanter nos docẽt aliud esse naturã, siue substãtiã, & alud subsistẽtiã, siue personã; & naturã quidẽ hoc, quod est commune significare; personam vero hoc, quod est speciale*. Deniq; Cõcil. Florent. sess. 18. sub mediũ, §. *diuina substantia*. naturam, & essentiam à persona distingui docet, *vt communicabile ab incõmunicabili, & vt commune à proprio*: quare vox *homo*, quæ speciei, & substantię communis tantummodò nomen est, non propriæ, & specialis, personam de se significare nõ poterit, sed solum naturam.

2 Omnium præclatissimè Anselm⁹ c. 5. de Incarnat. non solum id ipsum docuit antecedens, sed solida, subtiliaque fundamẽta, tum eius propositionis asserendæ, tum etiam ab obiectionibus liberandæ solito sibi in alijs Theogicis reb⁹, & ingenij acumine, & profunditate aureis sententijs, & verbis posuit: quas quidẽ Doctores alij perfunctoriè, nec debita põderatione legisse videtur. Id circo longius solito eũ recitabo. Cum ergo capitis initio obiecisset ex hac propositione, *Deus assumpsit hominem* (quam c. 4. sæpè asserit, eratque eo c. 5. non semel asserturus) inferri, & esse Deum

assumentem, scilicet verbū, quod persona est, & hominem ab ipso assūptū, qui persona itidē est: ac proinde ea propositione duas personas in Christo nestorianè demonstrari. Negata cōsecutione rationem his reddit: *Nam cum profertur homo natura tātum quæ cōmunis est omnibus hominibus significatur; cū verò demonstratiuè dicimus hunc, vel illum hominem, vel proprio nomine Iesum, personā designamus: quæ cum natura collectionem habet proprietatum, quibus homo communis fit singulus, & ab alijs singulis distinguitur.* His sanè antecedens posuit, & rationē eius Theologicā, quā secundo loco edisseremus.

3 Inferius verò his consonans, & subtilia plura è sapientiæ suæ thesauro proferens ait: *Cum ergo verbū caro factum est, naturam assumpsit, quæ sola nomine hominis significatur: non aliam assumpsit personam: quoniam eandem habet* (verbum) *cum assumpto homine* (vt iam assumpto, ac non solum puro termino assumptionis, seu vnionis ad ipsum) *proprietatum collectionē. Non enim idē est homo*(vt vnionis terminus) *& assumptus à verbo homo, id est Iesus: quoniam in nomine hominis, sicut dictum est, sola intelligitur natura: in assumpto vero homine, vel in nomine Iesu, intelligitur cum natura, id est cum homine, collectio proprietatum, quæ est eadē eidem assumpto homini, & verbo. Qua propter non dicimus verbum, & simpliciter hominem eandem esse personam: ne non magis dicamus illum hominem eandē esse personam cū verbo, quam quemlibet hominē; sed verbum, & illū assumptum hominem, id est Iesum: sicut non credimus eundē hominem, eandem simpliciter esse personam cum Deo, sed cū illa persona, quæ verbum est, & filius est: ne confiteri videamur ipsum hominem personam eandem esse, quæ Pater est, & Spiritus Sanctus.* Quid ad rem præsentem illustrius?

4 Probatur secundo illud ipsum antecedens ex stato in Phylosophia, & Theologia principio definitionis essentialis personæ, quæ ex Boetio lib. de duad. nat. nō semel, & Anselm. c. 76. Monologij, sic apud omnes habetur; *rationalis naturæ indiuidua substantia,* siue *natura rationalis indiuidua;* à qua quidem nullatenus Anselmus proximè, & alij discordant, qui per proprietatum cuique propriā colletionē personam definiunt: ex phrasi enim Porphirij, c. de specie indiuidui substantialis, quod persona est, descriptiuā definitionem tradunt. Tunc sic. Persona essentia sua ita essentialiter indiuiduæ substantiæ, & naturæ rationalis rationem continet (quid quid sit de modo perseitatis positiuo superaddito ad personā adæquatè constituendam) vt id, quod indiuidua substantia rationalis non sit, implicet esse personam: ergo, & iplicat vocem, quæ indi-

ui-

uiduam substantiam rationalem non significet de se se, ac solam significare personam; at qui implicat vocem illã genericam, seu specificam, atq; vniuersim vllam vocem cõmunis prædicati, etiã substantialis (cuiusmodi vox *homo* est) de se se, ac se sola significare substantiam rationalem indiuiduam; ergo implicat eãdem vocem de se, ac se sola significare personam; quare essentiam solam, (& quod idem in repræsentati est) naturã poterit solũ significare.

5 Tertia demum eiusdẽ antecedentis probatio ex priori alio Theologico, & phylosophico principio petẽda est, ex quo proxime positũ immediatè deducitur. Etenim de conceptu essentiali personæ, ac suppositi est esse substãtiam per se omnino (licet ad id vt nuper tetigi, supra indiuiduam substantiam modum perseitatis positiuum aliqui requirant, alij vero sola negatione essendi in alio satis haberi putent, de quo alibi fusins disputaui) atqui prędicatum commune substantiale (siue id genus, siue species sit) per se omnino non est, sed in alio; ergo neq; est persona; ergo vox, quę de se, ac se sola substãtiam communem, siue genericã, siue specificam (vt vox homo) significat, de se, ac se sola non significat personam, sed essentiam; seu naturam solum, vt assumebatur in antecedenti. Minor proxima probatur; quia prædicatũ substantiale cõmune (siue genus, siue species sit) pars metaphysica indiuidui substantialis est, ac proinde in illo, & in alio, quod metaphysicè componit, est; vnde nõ omnino, & absolutè per se. Hoc discursu Nestorianis contẽdentibus in Christo duas esse personas, quia duæ sunt in illo indiuiduæ rationales substantiæ, responderunt olim Rusticus Diacon. d. contra Acephalos, t. 6. Bibliot. nouæ Patr. Athanas. in duce uiæ. Maximus epist. ad Georg. Teodor Cariliens. Episc. verbis hisce: *Nec satis est ad rationẽ hypostasis esse naturam compositã cum proprietatibus; sed oportet nõ esse partem. Quia igitur corpus animatum assumptum est pars Christi, idcirco non est hypostasis.*

6 Nec satis est personam debere esse substantiam per se, ac nõ in alio physicè solum, ita, vt pars physica totius physici nõ sit, nec proinde in illo physicè sit, ac non physicè per se; vt in exemplo humanitatis indiuiduę quidem ab his Patribus ostenditur: quæ licet totum metaphysicũ sit, quia tamen pars physica, & in alio physicè est, persona per ipsos, & per veritatem non est. Etenim quouissimo do substantia pars sit, absolutè, & per se nõ est. Cũ autẽ præcisione accedente prędicatum commune ab indiuiduo, in quo est, vt eius pars diuidatur, pro eo statu, & præcisione per se absolute esse

 non

non potest, ac proinde nequit esse persona. Confirmatur; quia per vos, & si humanitas Christi indiuidua, in alio, vt pars metaphysica non sit, quia tamen in alio ordine physico pars Christi est, ac proinde per se absolutè, & in omni ordine nō est, persona non est; ergo, nec, si pars physica, & in alio physicè substantia cōmunis nō sit, si tamen pars metaphysica, & in alio, ac non per se in ordine metaphysico sit, absolutè, & per se, & persona non est. Tertiò, natura diuina pars metaphysica solum personæ cuiusuis in Trinitate est, quam solum metaphysicè componit cum proprietate personali, cui in vnaquaque persona physicè indentificatur; & tamē, quia in eo ordine pars cuiuscumque personæ est, atq; in alio proinde, absolutè per se, ac persona nō est. Quarto, demū rationem nostrā, & solutionis huius impugnationes iam olim dederunt, Boetius lib. de duab. natu. lōge à principio: *Ideo hypostases græci,* inquit ille, *indiuiduas substantias vocauerunt, quia cæteris* (substantijs scilicet communibus) *subsunt, & quibusdā, quasi accidētibus supposita, subiectaque sunt:* ac proinde illę in his, ac non per se, sicut indiuiduæ substātię, metaphysice etiā sunt: clarius adhuc, & illustrius Nicetas lib. 2. c. 25 *Quæ indiuidua Peripatetici vocare solent, ea doctoribus scholasticis placuit appellare hypostases. Hypostases vero dictæ sunt, quia his genera, & species, quæ circumscripta non sunt, quasi pedem figunt.* Iam verò si *homo* secundum se personam non significat, sed naturam, seu humanitatem, consequens, certum videtur: tantundem scilicet valere: *Deus assumpsit hominem*, atque *assumpsit humanitatem*; quod de fide est, eiusque contradictorium hæreticum. Etenim ex adiuncto verbo assumpsit, nequit determinari ad significandam proprietatę sermonis personam, vt argumentorum solutione ostendemus.

§. VII.

Euasionum, & obiectionum præclusione firmiora videntur præfata fundamenta perstare.

Oppones Damascen. citato, c. 4. sub init. ita scribentem: *Illud itaque animaduertendū est, quod diuinitatis, atque humanitatis vox essentias, seu naturas indicat: at Dei, & hominis vocabulum, tum de naturis vsurpatur; quemadmodum, cum dicimus* Deus *est substantia captū omnem superans, & vnus est Deus: tum etiam de personis; nimirum, eo quod specialius est, generalioris nomen suscipiēte; vt scriptura ait: propterea vnxit te Deus, Deus tuus, Video enim*

hic, & Patrem, & Filium designari; & rursus, cum ait, homo quidam erat in terra Hus: Iobum enim tantummodo significat: Ergo ex Damasceno *homo* æquiuoca duplicis proprij significati vox est, quorum vnum persona humana sit, proindeq; discursus totus Theologicus corruit; atque ea propositio *Deus assumpsit hominē* duplicis etiam sensus proprij æquiuoca propositio erit, nōn sine distinctione, & explicatione sensus à catholicis vsurpanda; cum illorū alter Nestorianismus sit. Admisit duplicē vocis *homo* significatum Vvadingo ob præfatum Damasceni testimonium, nō satis, me iudice, penetratam, atque perpensum. Et quidem hoc dato negari merito posset eam propositionem sine sensus explicatione absolutè proferri à catholicis scholasticis nō posse: quia frequentissimus illius apud Patres vsus catholico altero sensu accipi, & proferri satis euinceret, vbi nulla proferentis de heresi esset suspicio: aut de eius fide addubitatio.

2 Negatiua potius, cuius nullus apud Patres vsus est, inde videretur non sine explicatione sensus à catholico proferēda, si duplicis illius significati proprij vox *homo* foret. Tum etiam, ea æquiuocatione, & indifferentia proprij significati in ea voce admissa, ex adiuncto verbo *assumpsit* satis ad significandam humanitatē determinaretur; vt ex dicendis n. 6. clarebit. Cęterum, vt dixi eam æquiuocationem duplicis proprij significati in hac voce *homo*, aut *Deus*, Damasceni verba non suadent: solum enim ait eam vocem dici etiam de personis, *eo quod specialius est generalioris nomē suscipiēte.* Vbi eas voces secundum se, ac nudè sumptas substantias cōmunes, ac non personas significantes esse fatetur, iuxta ea, quę ex eius capitis initio retulimus §. 4. n. 4. licet ex adiūctis alijs vocibus possint significare personas. Quod exempla ab ipso data demonstrāt. Personas enim diuinas significat ibi non vox *Deus* solum; sed etiā pronomen *te*, & *tuus*, quod personale est, simul cum illa; & Iobum non solum vox *homo*, sed etiā *quidam, & in terra Hus.* Vocem autē *homo* cum adiunctis non nullis vocibus posse personam significare non negamus; sed eas posse de se se, & nude sūptā significare, quod & valde diuersum est, & discursui illi Theologico sufficiens.

3 Aliud etiam ad ipsum inducitur Ioannis Maxentij testimonium ex citato dialogo contra Nestorianos, qui post verba ex ipso data sic per catholicum interlocutorem ait: *Dei, & hominis nomen naturis, & personis, cōmune est:* & post pauca: *Homo sicut significat personam, significat naturam: vnde nonnulli sancti Patres, non quidem ad per-*

sonam, sicut vos, sed ad naturã potius respicientes hominem assumptum à Deo verbo dicere comprobantur: si autem *communis* vox naturæ, & personæ *homo* est per Maxentium, & *sicut* significat naturam, significat personam; de se ac nude sumpta in eius sententia personam significat, sicut naturam sensu proprio: nec naturam solum significabit. Quousque Maxentij authoritas in his, quæ attinēt ad errores Nestorij, & Eutychis perueniat, dixi §. 3. n. 8. sed certè, si textus longius recitaretur, constaret illud *sicut*, & illud *commune est*, æqualitatem significandi de se vtrunque, & naturam, & personã in voce *homo* ex sententia Maxentij non esse: sed solum posse significari ea voce vtrunque; & nude quidem naturam solum: quippe, quæ, vt ex Patribus, & rationibus euicimus, substãtiam communem, ac non indiuiduam, de se significat, quæ persona esse non potest. Cum enim statim Nestorianus interlocutor catholico cōsensurus in ea vocis *homo* acceptione placidè diceret, si ei naturę, & personæ differentiam explicaret: ita catholicus recitatis Patribus §. 4. consonans, post aliqua ait: *Discernitur ergo persona à natura, quia persona vnam rem indiuiduam naturæ significat; natura vero communem cognoscitur declarare*: an his vocem, quæ communē, ac non indiuiduam substantiã de se significat, *vt homo*, naturam, nō autem personam de se significare cum reliquis Patribus non fatetur?

4. Oppones tertio, vocem *homo* significare personã determinate, nēc indifferenter solum. Primo, quia iuxta testimoniũ Damasceni citato, c. 4. sub init. & c. 11. relatum à S. Th. citato etiã. a. 3. *Homo est habens humanitatem*: habens autem humanitatem, non humatitas ipsa, vt patet, sed persona est. Tum etiã quia, etsi humanitatem solum ea vox Patrum, & Conciliorũ tempore significaret, iam ex consensu Theologorum eius vocis, quæ ad placitum semper fuit, significatio personam solũm ex multo tempore significat. Quoad Damascenum attinet, ex dictis, & recitatis eius verbis num. 2. constat voci *homo* secundũ se sumptæ, ac de se nullatenus illum significationem personæ dedisse, sed naturæ solius significatum; personæ vero non illi tantũ, sed illi, & adiunctis quibusdam alijs, quæ substantiæ indiuiduationē essentialiter in ratione personæ inclusam designarent: vt eorum coniunctum personam designet, nihilque eorũ seorsim. Tunc autem sic designata persona verum est hunc hominem esse habentem humanitatem; quia tunc *homo* adiectiuè sumitur, qui tamen secũdum se, ac de se substantiuè solum potest vsurpari, idemque, ac humanitas significare

iux-

iuxta latius à nobis dicta tomo de Incarnatione controu. 8. & vltim. d. de idiomatum communicatione.

5 Illud de consensu Theologorum ad significationis mutatione, quod nõ semel audiui, infirmũ. Est etenim nõ omnes Theologi in eam significati mutationẽ conuenerunt, vt constat ex tredecim Doctoribus, qui ei vocis *homo* acceptioni dissentiunt. Secũdo, quia illi ipsi, qui hoc respondent, quotidie, dum Matutinum recitant, aliam pro sola humanitate eius vocis acceptionem retinent, & vsurpant, ac nouæ illi significationi cum tota Ecclesia reclamant: cuius reclamationi aduersariorum Theologorũ consensus nequit præualere. Tertiò, cõsensus ille Theologorum per inaduertẽtiam principiorum Theologicorum, apud ipsos etiam, & Theologos omnes ad vnum, est habitus, vt ex dictis, §. 6. à nu. 4. cõstat, qui proinde irritus debet haberi. Demum, si ea Theologis detur facultas, vt ex libero eorum consensu propositionum, & vocum significatum, in quo Patres, & Cõcilia de fidei Mysterio contra hereticos disputãtes, atque statuentes eas vsurparunt, indiuersum, atque aduersum etiam, vt hic eueniet, mutent; nihil in fidei dogmatibus firmũ, & stabile ab Ecclesia habebitur. Siquidẽ mutata ex libero Theologorum consensu earum apud Patres acceptione, & significatione, & dogmata antiqua hæreses, & exploratę apud Patres, & Concilia hæreses dogmata fidei esse poterunt: sicque nec de sua veritatis cõstantia dogmata fidei sibi blandiri, nec hæreses adeò de sua salute desperare debebunt. Quippè, quæ vt à febribus homines, & illę ab erroris malitia ad bonam, firmam que salutem tandem aliquando poterunt conualescere.

6 Oppones quarto, *homo* de se solum significat naturã humanam, seu humanitatem: ergo hæc propositio dogmatica *Deus factus est homo*; eadem cum hac Entychiana erit *Deus est factus humanitas*: quare illa non dogmatica, & de fide, sed hæretica erit. Negatur consequẽtia. Licet enim vox *homo* de se, ac se sola humanitatẽ solum significet, ex adiunctis, & cum adiunctis aliquibus personam consignificare potest, vt diximus ex Damasceno, & Anselmo: ex eis autem adiunctis est illud *factus est*. Cum enim, vt vnũ alterum propriè fiat, non autem conuertatur (quod diuersum quidem est proprietate sermonis) in illud, identitas vtriusque in aliquo necessaria sit: illud *factus est* personalitatẽ, in qua Deus, & homo idem sunt designat; & personalitatem quidem, seu personam verbi naturam humanam sustentantis, quam in simili propositio-

nē *Deus est homo* designari, & ideò ex parte vtriusque extremi sub audiri acutè, & doctè obseruauit Anselmus verbis immediatis ad extrema, quę ex capite illo 5. de Incarnat. recitabamus §. 6. n. 3. fine: sic enim pergit: *Sed quoniā, & verbum est Deus, & ille assumptus homo est homo, verum est dicere, quia Deus, & homo eadem persona est; sed in nomine Dei, subaudiendum est verbum, & in nomine hominis subaudiēdus est filius Virginis*: Subauditur autem, quod, licet non exprimatur, sub significato, & sēsu propositionis, & coniūcto illo orationis continetur.

7 Instabis hinc: ergo ex adiūcto verbo *assumpsit*, licet nō se solo significabitur persona humana in hac propositione *Deus assumpsit hominem*. Negatur consequentia facilius. Nam vera assumptio, & vnitio realis distinctionē assumentis à termino assumpto necessario importat: quare implicat verbum *assumpsit* adiunctum consignificare cum voce *homo* personam; quia nec diuinā, in qua assumens, & assumptus homo, vt assumptus adiectiuè, & infacto esse, idem sunt, cum tamèn dicat extremorum diuersitatem: neque humanam personam aliam: cum natura humana, quæ solū voce hominis secundum se significatur, distincta à verbo assumēte sit: ac proinde aptus, & verus, ac proprius terminus assumptionis per verbum significatæ. Instabis secundo, verbum illud *assumpsit* facit vocem homo significare naturam, non personam: ergo faciet etiam vocem Deus non significare personam, sed naturam: quo absurdam propositionem reddet: scilicet *deitas assumpsit humanitatem*. Vtraque enim vox de sese naturam significat, atque æque verbo assumpsit afficitur. Respondetur negando consequentiam. Quia licet *assumpsit* æque vtranque vocem afficiat *Deum* tamen, vt extremum actiue assumentē afficit; *hominem* vero, vt terminum, seu extremum passiue assumptum: Cum autem extremū actiue assumens persona sit respectu illius *assumpsit* est personale syncathegorema, ac proinde vocem *Deus* pro persona supponi facit iuxta generalem regulam à nobis datam controu. de Trinit. d. 12. q. 1. cert. 3. & contr. 8. de Incar. d. 1. q. 3. cert. 2. ex Vazq. 3. p. t. 1. d. 63. c. 4. nu. 23, quod scilicet cum syncathegoremate personali concretum substantiale substantiuū adiectiue: & pro persona vsurpetur, vt in hac *Deus generat*. Cum autem vox *homo* terminus, seu extremum passiuum assumptionis sit, quod natura fuit, non persona, respectu illius personale syncathegorema *assumpsit* non est, ac proinde, neque adiectiue, nec pro persona vsurpari vocem

ho-

homo facit, sed solum pro natura propriè, ac non abusiuè eas voces accipientibus.

§ VIII.

Vltimæ, ac difficilioris obiectionis solutio facilis.

1 DEnique oppones: *Deus assumpsit hominẽ*, ergo *assumpsit hunc hominem, vel illum hominem*: consequentia videtur firma: quia verba, quæ prędicata contingentia subiecto important, faciunt terminum communem supponi suppositione determinata, vt patet in hac propositione *homo currit*: ex qua proinde licet ineuitabili consequentia sic per descensum inferre: ergo *hic homo currit*, vel *hic homo currit*, &c. Atque similiter in præsenti materia ex hac *Deus assumpsit humanitatem*, necessario descẽsu infertur: ergo *assumpsit hãc humanitatẽ*, vel *hanc humanitatem*. Et ratio est; quia actiones istæ contingentes subiecto physicæ, & reales, ac non intentionales, & præcisiuæ, indiuiduis solum, ac non prędicatis commuuibus secundum se, sed ratione indiuiduorum conueniunt: vnde, & cõmunes voces ad significandum in diuiduum aliquod, hoc, vel illud, in quorum aliquo necessario bebent exerceri, à propria sua extrahunt significatione, seu suppositione: vt latius in nostris Dialecticę summulis docebamus consequentia vero illa, & si nostris Vazquio, & Soario suprà non disonet magis, quam antecedens, me tamen iudice, hæretica est: Siquidem *hic homo*, & *ille homo*, personas significant iuxta dogmata Patrum omnium recitata, & omnium Theologorum, nemine excepto, doctrinam: de fide autem est verbum nullam personam humanam assumpsisse contra Nestorium.

2 Idcirco facile, & bene neganda est consensequentia cũ Anselmo obuariationem suppositionis vocis *homo* in consequenti, cum ex antecedenti *Deus assumpsit hominem* infertur: ergo *assumpsit hnnc hominem*: ex adiuncto enim pronomine relatiuo *hic*, vel *ille*, quo nota singularitatis, & indiuiduationis ponitur, *homo*, qui de se naturam significabat solum, quia non significabat indiuiduationem, cum illo significat personam: ac proinde non magis valet consequentia, quam si ex parte posita in antecedenti, totum inferretur: in alijs vero exemplis adductis non variatur suppositio, quia in hac *homo currit* supponitur *homo* pro speciei indiuiduis, seu

 per-

personis phylosophicis (de quibus statim, & ex quibus ad supposita etiam Theologica ratione materiæ consecutio valet) suppositione determinata: in alio vero humanitas prosingularibus, & indiuiduis humanis naturis: inde ob rationē datam licet inferre; ergo *aßumpsit hanc, vel illam humanitatē*. Licet enim ex parte obiecti idem omnino ipsum *humanitas*, atq; *homo* iuxta Patres, & principia Theologica significet; ast ex modo significandi illud, vt formam, & partem significat vox *humanitas*: atque eodem modo indiuiduam humanitatem cum pronomine demostratiuo *hæc* ipsi adiūcto: quare nec eo adiuncto variatur suppositio, nec significatur indiuiduum per se, seu persona, sed forma, & pars singularis illius; vox autem *homo*, licet partem eandem significet; ast, vt formam, & partem non significat: etsi totum, quod persona claudit, non importet: quare apta ea vox concreta præ alia abstracta idem omnino significante visa Patribus merito fuit, vt cum aliud signum indiuiduationem significans (quæ ad rationem personæ, & substantiæ per se, & totalis prorsus requiritur) eius significato accedit, cum illo personam significet, & indiuiduū substantiale humanum, quod idem, ac persona humana est.

3 Quoniam vero suppositi phylosophici meminimus eius à Theologico distinctio explicanda est. Cum enim Philosophis Trinitatis, & Incarnationis Mysteria abscondita omnino fuerint, idē prorsus eis suppositum, quod indiuidua substantia, & natura significabat: quare *hic homo*, idem prorsus, quod *hæc humanitas* significabat, quia ex humanitate singulari, & aliquo alio, siue positiuo, siue negatiuo substantiale aliquod concretum conflari posse ignorabant. Theologi autem, quib⁹ ex Incarnationis, & Trinitatis Mysterio aliquid aliud præter singularem naturam substantialem (siue positiuum illud, siue negatiuum sit) in supposito claudi, certū prorsus est, indiuidua adhuc natura forma, & pars Theologici suppositi est, quæque *hunc hominem* (qui eis non solum humanitatem hanc, sed suppositum Theologicum illud sonat; quia illam singularem naturam, non, vt partem, & formam denominantem, sed concretè, atque aptè, vt ex adiuncta singularitatis nota totū, & vt totum significet) constituat, ac denominet. Quo circa humanitas apud Phylosophos formam, & partem metaphysicā significabat, &, vt partem, non quidem suppositi Theologici, sed phylosophici, id est *indiuiduæ naturæ substantialis*, à qua erat abstracta, & quam cum indiuiduatione componebat, quod vnicum naturæ substantia-

tia-

tialis concretum apud ipsos erat, & nomine hominis huius, æque atque huius humanitatis significabutur; apud Theologos autem, cum vlterius concretum sit, nempe Theologici suppositi, siue personę, idem ipsum quod suppositum phylosophicum ipsis erat, alterutro nomine æque eis significatum, forma, seu pars suppositi Theologici est, eaque abstracto solum nomine significatur: concreto vero *hic homo* suppositū Theologicum tantummodo: vnde consequentia illa poterit distingui, si placeat, non incongruè: ergo *assumpsit hunc hominem* phylosophicè acceptum, fateor: Theogicè acceptum, nego: quod idem est, ac concedere assumpsit hāc humanitatem, non autem supositum; vt ex dictis patet.

4 Quod si instes: *homo*, quia concreta vox est apud Phylosophos, & ex primæua institutione non naturā solum præcisam significare, sicut humanitas, sed compositum, seu coniūctū aliquid ex ea, & aiio, quod nequit non esse, concretum ex illa, & differentia indiuiduali, saltem significata confuse, vt nonnullis video placere: nihil contra id, pro quo certauimus, euinces; neq; enim suppositum, seu personam Theologicā significare obtinebitur. Sed certe mihi vox *homo*, vt dixi, nihil amplius, imo nec Patribus recitatis, § 6. n. 1. quam humanitas, scilicet naturam hūmanam ex parte obiecti sonat: est enim speciei vox quæ a differentijs indiuiduantibus præscindit, atque ab indiuiduis abstrahitur: licet aliter ex parte modi significādi illā sonet. Humanitas enim, & vox quæuis abstracta substātialis naturæ cōmunis præcisionem ipsam mētis nostræ denotat; quæ ad obiectium significatiuum substantiæ obiectæ, & significatæ non spectat, sed admodum nostrum cōcipiendi, & significandi: quem tamen vox concreta *homo* non cōcernit; quare apta est, vt adiūcta altera partis alterius, seu indiuiduationis nota indiuiduum substantiale totale, & totaliter, & suppositum, ac personam significet.

5 Ex quibus omnibus, si iudicio fiderem meo, non solum veram in sensu proprio Theologico eam popositionem, *Deus assumpsit hominem*, concluderem, sed & dogmaticam: quare eius contradictorium *Deus non assumpsit hominem*, prorsus ab scholis catholicis relegandum censerem. Sed, vt initio huius quæstionis professus sum, eius propositionis procuratorem solum ago, non iudicem; eiusque causæ iudicium doctioribus integrum esse volo. Eos tamen exemplo hoc nostro monitos velim, ne ex suo, vel suorū Magistrorum præiudicio in quęstione nominis (quam tamen adeo

grauem Patrum Conciliorum, & Ecclesiæ authoritas fecit, quorum scilicet reuerentia, & obseruantia nos ad rigidum adeò scholasticum eius propositionis male à pluribus acceptæ examē egit, adegitque) sententiam ferant; sed nobiscum potius pro communium scholarum, & Ecclesiæ totius Magistrorum, Patrum authoritate, post habita propriorum quantumuis magnorum scholasticorum obseruantia laborent; nec nostrę huic indoctæ, & segni industrię, pię tamen, doctam suam operam adiungere detrectēt. Vinci enim ea in re (quod facile à quouis possumus) optamus vehementer: atque gratulabimur: cum non pro nobis, sed pro causa certemus. Idcirco plura ommisimus: quę ex cōtrouersijs nostris de Trinitate, & Incarnatione (quas iam dudum è prelogallico legionensi expectamus) allegationem hanc nostram, non sine ornatu, & eruditione facerent ampliorem, eis solum contenti, quę pręsenti instituto visa necessaria sunt: & ex quibus (maxime ex recitato Anselmo) penetratis leuiora alia, quę ex modis loquendi in materia de Trinitate, & Incarnatione obijci vlterius possent, dilui facile queant.

FINIS.

